

IN VIJF STAPPEN
NAAR EEN WIJKHITTEPLAN

HITTE WIJKT NIET

ROTTERDAM

GGD
Rotterdam

Gemeente
Rotterdam

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

IEDEREEN AAN BOORD

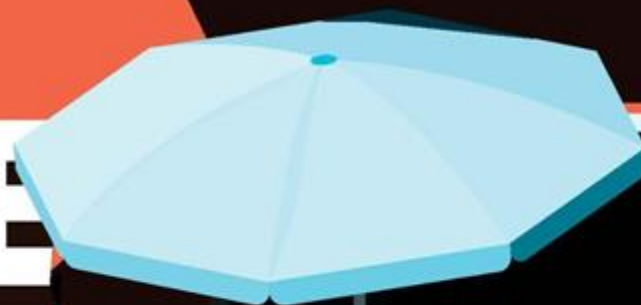

SOL
Small Open Learning

IN VIJF STAPPEN
NAAR EEN WIJKHITTEPLAN

HITTE WIJKT NIET

ROTTERDAM

GGD
Rotterdam

Gemeente
Rotterdam

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

IEDEREEN AAN BOORD

SOL
SOL

DE AANPAK

WE STELLEN VRAGEN OM ER ZO ACHTER TE KOMEN WAT ER NODIG IS IN DE WIJK, WELKE KENNIS RONDOM HITTE ER AL IS EN WELKE ONTBREEKT, EN HOE DE BEWONERS GEÏNFORMEERD WILLEN WORDEN. DIT VERWERKEN WE IN EEN WIJKHITTEPLAN.

EEN WIJKHITTEPLAN

De zomers worden warmer en langdurige hitte komt steeds vaker voor. Tijdens zulke periodes neemt het aantal gezondheidsklachten toe en overlijden er in Nederland jaarlijks mensen door de gevolgen van hitte. Het stedelijk hitte-eiland effect zorgt ervoor dat het in de stad nog warmer wordt dan op het platteland, met name in dichtbebouwde wijken is er een stapeling van opgaven en risico's. De huidige aanpak mist soms aansluiting bij de dagelijkse realiteit van bewoners. Waar het Nationaal Hitteplan wordt vertaald naar lokaal beleid in een Lokaal Hitteplan, gaat het Wijkhitteplan nog een stap verder: richting de haarvaten van de wijk, dicht bij de mensen die tijdens extreme hitte risico lopen.

DE AANPAK

Een Wijkhitteplan komt tot stand samen met een lokale trekker, bewoners, organisaties en partners en dus sámen met de wijk. We kiezen voor een aanpak op basis van gelijkwaardigheid. Dit resulteert in eigenaarschap en een kwalitatief sterk plan.

Hoe meten en gebruiken we de kennis in en van de wijk? Hoe beleven en gebruiken bewoners maatregelen tegen hitte zoals een koele plek, een zorg evenement, of communicatie uitingen in hun omgeving? Wie neemt welke verantwoordelijkheid of rol en hoe versterken of ondersteunen we zelfzorg en zorg voor elkaar? De antwoorden op deze vragen proberen we te vatten in het Wijkhitteplan. Deze Handreiking naar een Wijkhitteplan bestaat uit vijf stappen: start, inzicht, invullen, uitvoeren en evalueren. Bij elke stap horen acties en uitleg. Ook is er een Gereedschapskist beschikbaar met tools die helpen bij het opstellen van het Wijkhitteplan.

Op de volgende pagina vind je de vijf stappen naar het Wijkhitteplan.

VIJF STAPPEN

IN VIJF STAPPEN NAAR EEN WIJKHITTEPLAN

Klik op de links voor uitleg en instructies

STAP 1

Start met trekker

We starten met het vinden van een trekker in de wijk.

Van start

Benoem een trekker in de wijk

STAP 2

Inzicht in de wijk

We krijgen inzicht in de wijk door data en gesprekken.

Breng wijkgegevens in kaart

Breng wijknetwerken in kaart

Ga in gesprek met netwerken en bewoners

STAP 3

Invullen plan

Met het inzicht gaan we samen een Wijkhitteplan invullen.

Gebruik de werkinstructie tijdens een bijeenkomst

Vul samen het template Wijkhitteplan in

STAP 4

Uitvoeren plan

We voeren de afgesproken acties uit tijdens hete dagen.

Voer het Wijkhitteplan uit

STAP 5

Blijven leren

We oefenen en evalueren. Zo blijft het plan up-to-date.

Doe een hitteoefening

Blijf evalueren

De tools in deze gereedschapskist helpen je om samen het Wijkhitteplan in te vullen.

Tool voor inzicht

- [In gesprek met informele netwerken en sleutelfiguren](#)

Tools voor invullen

- [Waaier Wijkhitteplan](#)
- [Overzicht interventies](#)
- [Overzicht communicatie](#)

Tool voor uitvoeren

- [Waaier bewoners](#)

TEN INSTRUCTIES

Stap 2 – Inzicht in de wijk

Instructie #4 Breng wijknetwerken in kaart

Vier typen netwerken in de wijk

In deze stap krijgen we inzicht in de wijk. Nadat we de wijkgegevens in kaart hebben gebracht gaan we hier verder met het in kaart brengen van de netwerken in de wijk. Deze netwerken vormen het sociale fundament van de wijk waarop we tijdens hitte kunnen bouwen.

In dit Wijkhitteplan onderscheiden we vier typen netwerken:

1. Formele netwerken (zorg en welzijn)
2. Maatschappelijke en sociale netwerken
3. Informele netwerken en gemeenschappen
4. Sleutelfiguren

Deze instructie helpt je om deze vier netwerktypen in de wijk in kaart te brengen. In deze stap leggen we vast welke personen en personen in de wijk betrokken zijn bij het Wijkhitteplan. Houd dit bij in een overzicht. Dit overzicht gebruik je later in de gesprekken met de wijk.

Je startpunt in de wijk om deze netwerken in kaart te brengen verschilt per gemeente. Ga op zoek naar degene met een formele netwerkfunctie in de wijk. In de meeste gevallen is dit het gemeentelijk contactpersoon in de wijk/ het gebied. Samen stel je een overzicht op. Loop dit overzicht ook na met andere relevante contactpersonen in de wijk, zoals de lokale welzijnsorganisatie. Die kunnen het overzicht nog verder aanvullen (in sommige gevallen zullen zij jouw startpunt zijn. Dit verschilt per wijk/ gemeente).

Tip!

Houd rekening met klimaatrechtvaardigheid terwijl je in kaart brengt wie in de wijk extra ondersteuning kunnen gebruiken:

[Rechtvaardigheidswiel van Klimaatrechtvaardig Rotterdam](#)

Buiten kinderen tot 12 jaar of ouderen 65+ zijn er mogelijk andere groepen in een kwetsbare positie aanwezig in de wijk die je via deze gesprekken in kaart kan brengen. Denk aan zwangere vrouwen, chronisch zieken, mensen met obesitas, mensen met neurodiverse klachten, buitenwerkers, mensen die onder een plat dak wonen, dak- en thuislozen en slecht behuiste studenten.

Stap 3 – Invullen plan

Instructie #6- Hulp bij invullen template Wijkhitteplan

Organiseer een bijeenkomst om het template in te vullen

Nodig alle betrokken partijen in een bijeenkomst om samen het Wijkhitteplan in te vullen. Dit is een fysieke bijeenkomst als het kan en een online bijeenkomst als het niet anders kan.

Nodig de belangrijkste partijen uit die je hebt verzameld in *Stap 2- Inzicht in de wijk*. Dit zijn formele partijen, informele partijen, en sleutelfiguren.

Stuur de [Hitteplanmateriaal](#) ter voorbereiding op per post of deel uit in geval van fysieke bijeenkomst. Wil je de tool als echte waaijer laten drukken om uit te delen aan de betrokken partijen? Mail dan met info@rotterdamswaaijer.nl voor instructies voor de drukker.

Tip!

Advies is een bijeenkomst te organiseren met minimaal drie en maximaal acht personen. Bij een te grote groep is het beter om op te splitsen en op het resultaat van de vorige groep verder te werken. Je creëert zo sneller draagvlak dan ineens een grote groep bij elkaar te zetten. Het uiteindelijke resultaat kan wel voorgelegd worden aan een grotere groep.

Tip!

Als betrokken partijen uit de wijk niet aanwezig kunnen zijn, kun je eventueel informatie invullen in het template op basis van gesprekken en informatie opgehaald tijdens *Stap 2*. Nadat het Wijkhitteplan is opgesteld, deelt de trekker in de wijk het plan met alle partijen en contactpersonen genoemd in het plan, ongeacht of zij aanwezig waren bij de bijeenkomst of niet.

[Klik op deze link om het template voor het Wijkhitteplan als Word-bestand te downloaden.](#) In dat formaat is het makkelijker om het template in te vullen en aan te passen. Als je op de link klikt wordt het bestand direct gedownload.

[Klik op deze link](#) voor een voorbeeld van een ingevuld template voor de Afrikaanderwijk in Rotterdam.

GEREEDSCHAPS KIST

Gereedschapskist

Tool #1- Ga in gesprek met informele netwerken en sleutelfiguren

Werkvormen om in gesprek te gaan in de wijk

Deze werkvormen helpen je om in gesprek te gaan en input op te halen bij bewoners, sleutelfiguren en informele netwerken in de wijk.

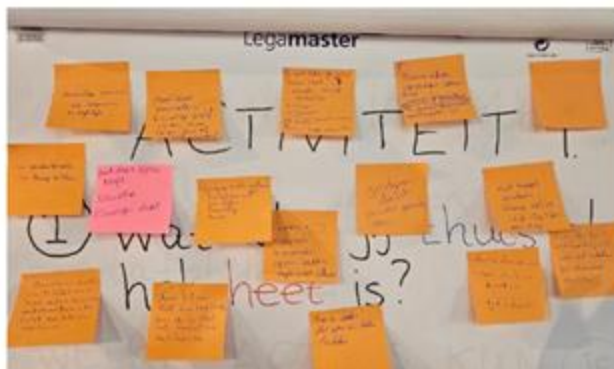
Werkvorm 1- Het groepsgesprek

Organiseer een bijeenkomst op een laagdrempelige plek in de wijk. De bewoners die meedoen aan de sessie worden voor hun tijd vergoed met bijvoorbeeld een kadobon. Ook zijn er hapjes en drankjes.

Deel 1- maatregelen

Activiteit 1.1: Wat doe je thuis als het heet is?

Niet iedereen wil schrijven. We schrijven mee voor sommigen, anderen mogen roepen of het later laten weten.

Gereedschapskist

Tool #3- Overzicht communicatie-uitingen

Inspiratielijst met mogelijke communicatie-uitingen

1. Print flyers uit en bezorg ze van deur tot deur, met een boodschap over hitte in meerdere talen. Gebruik bijvoorbeeld de folders van het Rode Kruis.
2. Deel digitale flyers delen in wijk-Whatsapp groepen. Gebruik de flyers uit onderstaande links.
3. Deel animatiefilmpjes in wijk-Whatsapp groepen of via social media
4. De factsheets over hitte digitaal of uitgeprint meegeven of ophangen op locatie
5. Als bij een locatie bewoners naar binnen mogen om af te koelen: hang een poster op. Maak zichtbaar waar bewoners welkom zijn
6. Verspreid informatie via lokale radio of buurtkrant: aankondiging en uitleg met tips
7. Maak gebruik van de digitale schermen bij apotheek, huisarts of zorginstelling: deel informatie gericht op kwetsbare groepen en in meerdere talen
8. Zet ambassadeurs in op een centrale plek in de wijk. Daar delen ze informatie met bewoners
9. Zet ambassadeurs in via hun eigen netwerk. Daar delen ze informatie met bewoners
10. Maak een post op sociale media, op een visuele manier of in meerdere talen
11. Maak theater of ludieke actie: straattheater of performance met hitteboodschap
12. Ga van deur tot deur voor een gesprek op locaties bij bv seniorenwoningen

Verschillende bronnen voor communicatie:

- [GGD](#)
- [Communicatiematerialen RIVM \(animaties, infographics, teksten\)](#)
- [Factsheets Rotterdamse Wijkversterking](#)
- [Info over theatervoorstelling Heet hè! van Rotterdamse Wijkversterking](#)
- [Folders Rode Kruis](#)

DE WAAIERS

HITTE WIJKT NIET

TIPS VOOR INTERVENTIES

WIIJKHITTEPLAN

Deze waaier helpt je om samen het WijkHitteplan te bepalen.
Bevraag alle betrokkenen voor de G8 raads.

Deel ijsjes of bevroren fruit uit.

Deel een informatief contactmoment en bied verfrissing tegelijk.

Organiseer een waterplein.

Tijdelijke verfrissing op pleintjes met waterput, drinkfontein, spetter, of regentank met waterpomptegel.

Deel eerder gemaakte kletsdoeken uit.

Nieuw deelen voor ouders of leerkrachten bespreken, met instructie.

Stel koelplekken open.

Deel locaties, middelen en faciliteiten.

Deel informatie over medicijnen.

Bevraag informatie bij arts of apotheker voor eventuele aanpakwijzen in medische gevallen tijdens interventies.

Maak samen een schaduwkaart.

Deel de gemeenteraad schaduwkaart van de wijk uit via flyer of digitaal.
In organisatie van schaduwbeveiliging.

Koud water neer.

Bij oververhittingen. Maak er een schakelpunt van,
hang een schaduwkaart op of plaats een parkeer.

HITTE WIJKT NIET

TIPS VOOR COMMUNICATIE

WIIJKHITTEPLAN

Deze waaier helpt je om samen het WijkHitteplan te bepalen.
Bevraag alle betrokkenen voor de G8 raads.

Print flyers en bezorg van deur tot deur.

Afleverbaar die van het Rode Kruis te overnemen zijn.

Stuur een bericht in Wijk-Whatsappgroepen.

Deel dit van de Flyer voor hitte.

Deel animatie-filmpjes in Whatsappgroepen.

Op alle sociale.

Deel de factsheet over hitte.

Deel het digitaal, post het afgeprint met of hang het op locatie op.

Hang een poster op jouw locatie.

Leef weten dat je een beetje gluk bent voor bewoners.

HITTE WIJKT NIET

TIPS BIJ HITTE

TIPS BIJ HITTE

Let extra op als het warmer is dan 30 °C.
Koud water in de ene venter of een flesje
gebruik maken op de hitte. De waaier is
verfrissing maar de van een venter. Meer hitte.

Wat is waaier? Verfrissing komt in de waaier komt.

WEES VOORBEREID

WEES VOORBEREID

 Hang de waaier aan de muur.	 Hang het op het meest hoge punt.	 Hang je op het meest hoge punt van de waaier uit.
 Hang een waaier in de waaier van de waaier.	 Hang een waaier in de waaier van de waaier.	 Hang een waaier in de waaier van de waaier.

DRINK VOLDOEDE

Wijkhitteplan

Afrikaanderwijk, Rotterdam

0.2, 24-7-2025

Mustapha Eisaoui L.o.v. Coöperatief Consultancy Bureau van de Afrikaanderwijk Wijkcoöperatie

Overzicht betrokken partijen

1. Formele netwerken (zorg en welzijn)

Overige contactinformatie staat in de verzendlijst

Organisatie	Contactpersoon	Vervanger bij afwezigheid
Wijkraad		
Wijkraad		
Wijkraad		
Thuiszorg en verpleging Buurtzorg		
Thuiszorg en verpleging Buurtzorg		
Thuiszorgorganisatie t Hartje		
Gemeente Rotterdam	Wijkmanager	
Gemeente Rotterdam	Wijknetwerker	
Apotheek Van der Laan	Apotheker	
Stichting Steensoep		
Botanische Tuin		
Gezondheidscentrum Afrikaanderwijk		
Gezondheidscentrum Katendrecht		
Gezondheidscentrum Lijn 2		
Gezondheidscentrum Care XL		
Apotheek Benu Lijn 2		
MOB		
MOB wordt MLJ		
Welzijnsorganisatie		

Taak: informeer de betrokken partijen

De trekker in de wijk zorgt ervoor dat alle betrokken partijen in de wijk op de hoogte zijn van de waarschuwing. Veel partijen krijgen deze waarschuwing direct van de RIVM. Maar voor de volledigheid stuurt de trekker van de wijk de waarschuwing naar alle partijen- ook naar de contactpersonen bij de informele netwerken en naar de sleutelfiguren in de wijk.

Hiervoor wordt de verzendlijst onderaan het Wijkhitteplan gebruikt.

Taak: eigen personeel op de hoogte brengen en protocol paraat hebben

Overzicht is gelijk als bij waarschuwing.

Acties Hitteplan:

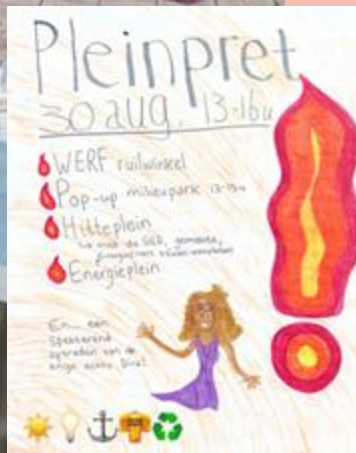
Communicatie:

Communicatie uitingen door betrokken partijen

Welk middel	Door wie	Opmerking
- verstuurt de mail inzake de waarschuwing en de waarschuwing door naar iedereen van wie het mailadres bekend is inclusief bijlagen met de factbeets - verstuurt via zijn eigen account op social media het bericht - verstuurt een kort bericht naar alle sleutelfiguren (die vervolgens hun eigen netwerken informeren) met tips voor bewoners - deelt ook de animatiefilm https://www.ovid.nl/rivm/aco/2020/rivm-aco-20200623-iddish7z-web-bd.mp4	Trekker in de wijk Mustapha Eisaoui L.o.v. Afrikaanderwijk Wijkcoöperatie	
- verspreidt een digitale flyer in bestaande whatsappgroepen - deelt ook de animatiefilm https://www.ovid.nl/rivm/aco/2020/rivm-aco-20200623-iddish7z-web-bd.mp4 - gaat formele en informele netwerken langs om te vragen of het hitteprotocol in gang is gezet en of er nog vragen zijn. - neemt contact op met Opzoomerme (ccc projectleider Feijenoord)	Wijknetwerker	
- Formele en informele partijen printen tijdens de waarschuwing zelf de flyers en posters uit en hangen deze op in het eigen pand met een boodschap over hitte in meerdere talen. - Apotheek en huisartsen delen de informatie op het scherm	Formele en informele partijen	

TEMPLATE
WIJK-
HITTEPLAN

SAMEN MET DE WIJK

[LINK NAAR
LANDELIJKE
HANDREIKING](#)

IN VIJF STAPPEN
NAAR EEN WIJKHITTEPLAN

HITTE WIJKT NIET

ROTTERDAM

GGD
Rotterdam

Gemeente
Rotterdam

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

IEDEREEN AAN BOORD

SOL

COLOFON

Wat gebeurt er in de wijk als het heet is? Wie zorgt er voor jou en voor wie zorg jij tijdens een hittegolf? Waar zoek en vind je verkoeling buiten en binnen? Dat onderzochten we in Rotterdam in een zogenaamd LivingLab Wijkaanpak Hitte in de wijken Noordereiland, Afrikaanderwijk en Ommoord. Het LivingLab startte begin maart 2024 en resulteerde in juli 2025 in de handige tool *In vijf stappen naar een Wijkhitteplan* voor Rotterdamse wijken én voor wijken in andere Nederlandse gemeenten.

Het LivingLab Wijkaanpak Hitte was een samenwerking van de gemeente Rotterdam, Hogeschool Rotterdam, GGD Rotterdam-Rijnmond, wijk- en welzijnsorganisaties en bewoners. Het doel was: inzicht krijgen in wat er gebeurt in de wijk als het heet is en daarvan leren. Om uiteindelijk zo wijken en mensen weerbaarder te maken tegen hittestress.

Waarom doet Rotterdam dit? Omdat het steeds warmer wordt in Nederland. Hitte die lang aanhoudt kan leiden tot gezondheidsproblemen. Vooral voor groepen in een kwetsbare positie, zoals ouderen, (jonge) kinderen en mensen met een chronische ziekte. Daarom is het belangrijk dat we zorg voor elkaar en zelfzorg ondersteunen, dat we naar elkaar omkijken in een wijk of buurt en dat we weten wat we moeten doen als het (te) heet wordt. Lees meer over het gevaar van hitte en wat Rotterdam doet: [De hitte blijft nog onderbelicht \(binnenlandsbestuur.nl\)](#)

[LivingLab Wijkaanpak Hitte | ZonMw Projects](#) is één van de tien projecten die kennis ontwikkelen over gezondheid in kwetsbare wijken. Dit met een subsidie uit het ZonMw-programma Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak (GLIA). Het programma richt zich op het bevorderen van een gezonde leefomgeving voor iedereen,

door intensieve samenwerking tussen verschillende disciplines, domeinen en stakeholders. Het benadrukt ook het belang van het leerproces en de kennisontwikkeling die hiermee gepaard gaat, evenals het beleidsproces dat nodig is om dit te ondersteunen.

GLIA is onderdeel van het bredere programma Gezonde Leefomgeving (PGLO) dat ZonMw en RIVM uitvoeren in opdracht van het ministerie van VWS. Uiteraard werken RIVM en ZonMw daarbij nauw samen met partners.

Het wijkhitteplan is ontwikkeld in het LivingLab Wijkaanpak Hitte met

GGD
Rotterdam-
Rijnmond

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

AFRI
KAANDER
WIJK
CO-OP

SOL
SOL
SOL

IEDEREEN AAN BOORD

Met dank aan

ZonMw

110100123

